

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insetate) vsprejema upravništvo in ekspediceja v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 88.

V Ljubljani, v četrtek 18. aprila 1895.

Letnik XXIII.

Nemški štajerci pri Bismarcku.

Velikonočni ponedeljek je bil oni srečni dan, ko so neodrešeni štajerski Nemci gledali svojemu „izvoljencu in slavljencu“ iz obličja v obličje ter hitro požirali lekcijo, ko jih je pruski Bismarck učil avstrijskega patrijotizma in jim na srce pokladal v prihodnje večjo udanost do vladarske rodovine, kakor so jo včasih v preteklosti pokazali.

Tacega nauka niso hoteli doma sprejeti od svojih slovenskih rojakov, zato so šli ponj k Bismarcku, kjer so torej prav po zasluženju dobili — dolg nos!

Obširno je v nagovoru do nemških Štajercev Bismarck govoril o trozvezi ter vzlasti zvezo Nemčije z Avstrijo proslavljal kot veliko zmago nemštva in kot zagotovilo njega lepe prihodnosti. Zato je priporočal, naj Nemci v Avstriji skrbé, da bodo imeli odločilen vpliv doma, ker kolikor bodo vplivnejši Nemci v Avstriji, toliko tesneja bo zveza mej Nemčijo in Avstrijo. To pa se lahko tem uspešneje vrši, ker ima Avstrija nemško dinastijo. Potem je nadaljeval: „Vi svoje prijaznosti za svoje rodne brate v Nemčiji ne morete uspešneje gojiti, kakor da svoje razmere do dinastije gojite bolj s čutom, nego z razumom in z jurističnimi dokazi. Jaz sem namreč pri Velečanstvu Vašem cesarju, s katerim sem bil od leta 1852 v direktni službeni dotiki, našel vedno nemško srce in znamenja nemškega rodu.“

Vsakdo vidi iz teh besed, kako netaktno je vpletal v svoj govor Bismarck osebo našega cesarja.

Tudi gledé narodnega boja je Bismarck štajerskim Nemcem bral levite, rekoč: „Trebá se sicer mej seboj bojevati, toda ako več narodnostij živi pod istim vladarjem, borijo naj se za svoje pravice blagovoljno in stvarno in naj v narodni borbi ne kažejo oblike, ki nima drugega namena in drugega vspeha, kakor nasprotnike žaliti, dražiti, izzivati. Z nasprotnikom se spraviti ne bo vselej mogoče, toda po mojem mnenju je nam v Nemčiji in Avstriji mogoče, te vrste borbe vršiti bolj z osebuo, hočem reči krščansko blagovoljnostjo. Toda poleg krščanstva obstoji pa tudi še vez skupnosti v isti državi, kar naj nas tudi nagiblje, da smo v sodbi, in sicer tudi v sodbi gledé nasprotujočega postepanja našega drugonrodnega sodržavljana prizanesljivi. S tem Vam hočem — ne vem ali s primernimi besedami ali ne — za Vaše nenemške sosesde priporočiti neko spravljivost in prizanesljivost. Kot Nemeč sicer ne trdim, da je ta prizanesljivost v tej konstelaciji znamenje premoči, vendar bi rad, da bi Vas naudajalo čutilo, da Vi kct zgodovinsko veljavnejši narod tudi svojega manj veljavnega tekmeča presoimate nekako s prizanesljivostjo višje samozavesti.“

Potem je Bismarck opisaval nemški rod kot moški, ki naj svojo moč le milo rabi nasproti slovanskemu rodu, ki je bolj ženske, nežne nravi, to tembolj, ker je nemški rod lahko prepričan, da mu je po njegovi naravi in po zunanjih razmerah zagotovljena nadvlada vzlasti v Avstriji. — Ob sklepu svojega govora je Bismarck napil avstrijskemu cesarju.

Tega govora štajerski neodrešeni Nemci ne bodo z lepa mogli pozabiti. Dve poglavitni hibi so namreč kazali ves čas pri Bismarckovih demonstra-

cijah vzlasti štajerski nemški nacionalci, namreč ne-lojalnost in sovraštvó do svojih slovanskih sosedov. In na oboje jih je opozoril Bismarck ter jim prav na debelo, kakor je sploh Bismarcku v navadi, povedal, da naj bodo bolj zvesto-udani svojemu vladarju in manj sovražni nasproti svojim slovanskim sodeželanom.

Nimamo sicer mnogo upanja, da bi ta Bismarckov hladni curek kaj pomiril razburjene živce nemških nacionalcev, vendar dobro je, da je to znano, ker pri marsikateri priliki bomo vzlasti Slovenci te besede Bismarckove Nemcem klicali v spomin.

Šibe potresa reši nas Gospod!

(Dalje).

Presvetlega cesarja dobrotljivost.

Gospod deželni predsednik je iz kabinetne pisarne Nj. Veličanstva dobil brzojavno poročilo, da so presvetli cesar z obžalovanjem in velikim sočutjem vzeli na znanje vest o velikih poškodbah, katere je potres povzročil v Ljubljani. Ob jednem so naročili gosp. deželnemu predsedniku, da natančno poroča o nesreči. G. deželni predsednik pa je že v torek zvečer odposlal obširno poročilo na najvišje mesto.

Sinočije došlo v tej nesreči veselo poročilo, da so presvetli cesar darovali za Ljubljano 10.000 gld.

V teh dnevih splošne žalosti bo gotovo zelo potolažila potrta srca ta vest. Prvi se ponesrečencev spominja naš vladar in prvi dar nam naklanja njegova očetovska roka. Obnavljajoč čutila vdanosti in zvestobe do presv. cesarja, ga zahvaljujo vsi prizadeti in cela dežela iz dna srca.

Nocojsnja noč je bila precej mirna. Čutilo se je sicer še več zibanj, vendar le rahlih, ki niso napravili nobene škode, pa tudi ne povzročili nobenega strahu. Prebivalci ljubljanski so večinoma tudi to noč prebili zunaj svojih stanovanj na prostem pod šoteri, v železniških vozovih itd. Ponoči so prišli pionirji iz Ptuja, da bodo priredili šotorov, kakor pravijo za deset tisoč ljudij. Kaže se namreč po komisijskih preiskavah, da je škoda pri posameznih hišah veliko večja, kakor se kaže na zunaj na zgradbah. Mnogo hiš bo treba podreti, veliko temeljito popraviti, kar bo potrebovalo mnogo časa in ljudje bodo morali mej tem potikati se po zasilnih stanovanjih.

Mej prvimi, ki so se z darovi oglasili v pomoč po potresu poškodovanim v Ljubljani je mestni svet praški, ki je daroval v ta namen lepo svoto 1000 gld.

Vzroka potresu nobeden ne ve. Geologija more k večjemu domnevati, a gotovosti nima nobene. Nekateri sodijo, da je potresu iskati vzroka v zadnjih povodnjih, drugi (prof. Suess) pravijo, da stoji Ljubljana na pogreznenih tleh, katere deloma pokriva ljubljansko močvirje. V južnih Alpah je bilo že

mного potresov, ki so se vsi gibali od severozahoda do jugozahoda v takozvanem dinaričnem gorovju. Tako n. pr. sta bila dva taka velika potresa: v Beljaku 1384. in v Zagrebu l. 1880. Suess pa sam pravi, da se ne more nič vedeti, ali in kako se bo potres ponavljal, a to pa zatrjuje, da s kraškimi kotlinami ni v prav nobeni zvezi.

Casniki n. pr. „Reichspost“, „Obzor“ itd. priporočajo po potresu poškodovane Ljubljance usmiljenim srcem v podporo. — Nam seveda ni potreba še posebej povdarjati, da je naša dolžnost storiti v tem oziru vse, da se kar moč veliko darov nabere za ponesrečence v Ljubljani in zunaj Ljubljane po deželi. Prosimo torej tudi v ta namen milih darov, katere bomo skazovali v „Slovencu“ ter jih izročali posamnim župnijskim uradom.

Danes zjutraj je prišla na Dobravo procesija Trnovske župnije, na čelu s svojima dušnima pastirjema. Ob osmih so prišli gojenci iz Marijanišča s preč. g. prof. Janežič-em. Dobrovska romarska cerkev je bila prenapolnjena kljub slabemu vremenu.

Državno geologično društvo je odposlalo v Ljubljano prof. Ed. Suessa, naj preiskuje zadnji potres.

Deželni muzej je veliko trpel. Stropi se bodo morali skoraj vsi popolnoma prenoviti. Po sobanah je vse narobe; zbirke so zelo poškodovane; mnogo stvari ne bo več za rabo. Zanimivo je, da se je za muzej napreje zanimal starinoslovec knez Hugo Windischgraetz. — Nova pehotna vojašnica ima drugo nadstropje tako poškodovano, da so je morali izprazniti in vojake nastaniti v spodnjem delu poslopja. — Bolnišnica je izpraznjena. Bolnike so prenesli na vrt v 14 velikih vojaških šotorov; mnogo so jih izpustili domov. — Za ljudi brez strehe se je napravilo na raznih krajih in trgih več šotorov; civilna jezdarnica je prepuščena ljudem; tudi nepoškodovani šolski prostori se bodo priredili za stanovanja.

Potres je v Ljubljani naredil toliko škode, da je sedaj še ni mogoče preceniti. Komisije hodijo po hišah, da pregledujejo zidovje in določajo, kje je sploh še mogoče varno bivati. Mnogokje so take razpokline in poškodbe, da bodo morali ali hiše popolnem podreti ali pa prezidati. Z ozirom na poročilo v tržaški „Edinosti“ omenimo, da ljubljanski Grad ni tako nevarno poškodovan, da bi ga morali porušiti. Počil je obok v cerkvi in precejšnje razpokline so na severovzhodnem vogalu, koder sta bolnica in šola. Največ škode je na stregah kaznilnice, ker se je zvrnilo mnogo dimnikov, ki so potrti mnogo opeke. Najbolj je poškodovana pri kaznilnici vojaška stražnica, ki stoji na nanešeni zemlji; ta se je udala in vsled tega je počez nastala velika razpoka, da bodo morali stražnico podreti. Za vojake so naredili leseno kolibo. Zaprti kaznjenci, katerih je okoli 270, so pač v prvem trenutku preplašeni prosili, da jih izpusté na dvorišče, kjer so prenočili dve noči; a včeraj so mirno opravljali navadne svoje posle. Nereda ni bilo niti najmanjšega, stražo so samo prvo noč pomnožili za nekaj mož, toda opraviti niso imeli ničesa.

